

MB`er på det åbne arbejdsmarked!

MB - studerende - Hold IV

Asger Lauridsen Vejleder: Inger Mosbæk Greve

**Afleveret den 30. januar 2006..
på Uddannelsesafd. Psyk. Risskov.**

MB`er på det åbne arbejdsmarked

Hvilke barrierer er der for MB`eres ansættelse på det åbne arbejdsmarked?

Indholdsfortegnelse	1
I. Projektbeskrivelse	2
II. Indledning	2
III. Problemformulering	3
3.1 Målgruppe	
3.2 Emneafgrænsning	
3.3 Mål og metode	
IV. Begrundelse	4
V. Hvilke opgaver kan der ses nærmere på?	5
5.1 MB`eren som banebryder.....	5
5.2 MB`eren som rollemodel.....	6
5.3 MB`erens levede erfaringer.....	7
5.4 En MB`ers historie i uddrag.....	7
VI. Afslutning	
6.1 Hvordan var det at løse opgaven?.....	7
6.2 Hvilke problemer opstod der?.....	8
6.3 Hvad har opgaven betydet personligt?.....	9
VII. Fremtidspektivering	10
X. Bilagsliste	12

1. Projektbeskrivelse

Emne:

MB`ere på det åbne arbejdsmarked?

II. Indledning

Som projektopgave under MB-uddannelsen, har jeg valgt at skrive om, hvordan vi som MB`ere kan bane vejen for at mennesker med en psykisk lidelse kan komme tilbage til arbejdsmarkedet.

Jeg har for at belyse emnet med meninger, der ligger ud over mine egne erfaringer, valgt at interviewe 2 repræsentanter for arbejdsmarkedets parter i Århus Amt nemlig:

Jens Jacob Troensegaard fra Dansk Arbejdsgiverforening og samtidig personaledirektør på York, Århus og

Hans Halvorsen, formand for LO i Århus Amt og tillige nyvalgt byrådsmedlem i Århus kommune.

Jeg har tilsendt begge brevene, der er benævnt bilag 1, bilag 2 og bilag 3 og bedt dem begge stille op til et mundtligt interview efterfølgende. I første omgang har Jens Jacob Troensegaard valgt skriftligt at svare på spørgsmålene, hvorimod Hans Halvorsen valgte at stille op til et mundtligt interview.

Jeg vil forsøge at uddrage essensen af interviewene fra de to deltagere i spørgeskemaundersøgelsen og derefter skitsere, hvilke tiltag der kan iværksættes for at bane vejen for psykisk syge menneskers genindtræden på arbejdsmarkedet.

III Problemstilling:

Hvordan kan jeg som MB`er bane vejen for at mennesker med psykiske lidelser kommer tilbage til arbejdsmarkedet?

3.1 Målgruppe:

Arbejdsmarkedets parter i Århus Amt repræsenteret ved Dansk Arbejdsgiverforening Jens Jacob Troensegaard og LO i Århus Amt Hans Halvorsen samt andre med tilknytning til arbejdsmarkedet generelt.

3.2 Emneafgrænsning:

Jeg vil begrænse undersøgelsen til at omhandle, hvilke tiltag der skal til, for at vi som MB`ere kan bane vejen for at psykisk syge mennesker kommer tilbage på det åbne arbejdsmarked og hvilke begrænsninger, der findes på arbejdsmarkedet for at dette ikke allerede er sket.

3.3 Plan:

Indhente viden fra pjecer, foldere, litteratur om emnet.

Jeg vil interviewe repræsentanter fra Dansk Arbejdsgiverforening (Jens Jacob Troensegaard) og LO(Hans Halvorsen) i Århus Amt.

Til dette har jeg udarbejdet enslydende spørgeskemaer til de 2 repræsentanter, der begge er medlemmer af det regionale arbejdsmarkedsråd.

Spørgeskemaerne er tilsendt dem begge på forhånd, og Dansk Arbejdsgiverforenings repræsentant har i første omgang valgt at svare skriftligt på spørgsmålene, men er dog åben for yderligere supplerende spørgsmål.

Spørgeskemaerne har [bilag nr. 1](#)

Desuden har jeg tilsendt en beskrivelse af mig som person. [Bilag nr. 2](#)

Jeg har også tilsendt begge en beskrivelse af uddannelsen til MB`er. Det er bilagt opgaven som [bilag nr. 3](#).

Anvende egne levede erfaringer i opgaveskrivningen.

IV Begrundelse:

De fleste MB`ere har på et eller andet tidspunkt været ansat på arbejdsmarkedet. Enten i det private erhvervsliv eller i den offentlige sektor. Jeg har fundet det interessant, at der er så få MB`ere, der har fundet vej tilbage til det åbne arbejdsmarked. Jeg har derfor besluttet mig til at undersøge, hvilke hindringer i erhvervslivet eller i den offentlige sektor, der står i vejen for en MB`ers ansættelse eller genansættelse på det åbne arbejdsmarked. Jeg tror på, at også psykisk syge mennesker har en plads på arbejdsmarkedet og vil hermed undersøge, hvilke begrundelser arbejdsmarkedets parter kan finde for ikke at opfylde dette ansvar.

Hvorfor skal det så lige være en MB`er?

Hvilke ressourcer kan en MB`er bidrage med i det åbne arbejdsmarked?

Jeg synes, at selv om jeg har fået nogle begrænsninger i min arbejdsevne ved at have en psykisk sygdom, stadig er noget værd på arbejdsmarkedet.

Jeg har selv oplevet dét at blive skubbet ud, kasseret og følt mig uden værdi.

Det føles dårligt, næsten værre end selve sygdommen.

Jeg har på et tidspunkt af mit sygdomsforløb været tæt på at opgive at være i live.

For, hvad nytte er det til?

Via en Tv-udsendelse så jeg en MB`er fra Hørning, der stod frem og hævdede, at det at erkende at have haft en psykisk sygdom, havde for ham vendt sig til at være en ressource i stedet for et handicap.

YES – tænkte jeg. Der er stadig brug for mig – jeg er stadig en værdifuld person.

Jeg har nogle kvalifikationer, som man kun kan erhverve sig ved at have deltaget i livets store spil. Jeg har noget som man ikke kan læse eller studere sig til – nemlig erfaringen med at leve med en sygdom, som mange giver op over for – men som jeg, i kraft af den jeg er, – har vendt til en ressource. Det blev et vendepunkt i mit liv og jeg startede på MB – uddannelsen. Da jeg kommer fra det private arbejdsmarked, er det naturligt for mig at vende mig mod mine tidligere samarbejdspartnere og prøve at undersøge muligheden for, at vi som MB`ere kan være med til at bane vejen for at mennesker med psykiske lidelser kommer tilbage til arbejdsmarkedet.

Spørgsmålet til arbejdsmarkedets parter kunne være:

På hvilken måde kan en MB`er bruges som arbejdskraft på arbejdsmarkedet eller til at nedbryde fordomme?

- være rollemodel?
- anvende sine levede erfaringer til at nedbryde fordomme/ tabuer, der findes på arbejdsmarkedet om psykisk syge?

V Hvilke opgaver kan der ses nærmere på?

5.1 MB`eren som banebryder

Ud fra interviewene med de 2 repræsentanter for arbejdsmarkedets parter kan jeg forstå, at det bliver en hård kamp at bane vejen for psykisk syge menneskers vej tilbage til arbejdsmarkedet. Ud fra interviewene kan jeg forstå, at der både hos arbejdsgivere og hos arbejdstagere er meget store fordomme, der skal ryddes af vejen, inden at vi kan ses som et plus inden for både produktion og administration. Tilsyneladende er der stadig, som for 30 år siden, en opfattelse af psykiatriske hospitaler er for sindssyge – eller at de er galeanstalter og at mennesker, der har været indlagt her er totalt sindssyge eller galninge.

Hvordan kan vi så med vores uddannelse som MB`er være med til at nedbryde disse fordomme hos den øvrige del af befolkningen, herunder arbejdsmarkedets parter?

Jeg har valgt at kontakte disse 2 repræsentanter for arbejdsmarkedet her i Århus Amt og jeg har vedhæftet de 2 besvarelser som [bilag 4](#) og [bilag 5](#).

Ud af svarene, der er meget forskellige, kan man spore en erkendelse hos LO af, at der skal informeres at det skal gøres bedre end hidtil gjort, og at denne information helst skal ske ved at en person med indsigt i psykiske lidelser og helst én, der har mærket lidelsen på egen krop. Jeg fik i den forbindelse tilsagn om, at vi som MB`ere i fremtiden vil kunne blive inviteret til at deltage i paneldebatter, fyraftensmøder samt som undervisere på tillidsrepræsentantuddannelsen. Her kunne Hans Halvorsen forestille sig, at vi kunne have en hel dag på uddannelsen.

5.2 MB`eren som rollemodel

Ud fra interviewene fik jeg det indtryk, at allerede ved at have gennemført MB-uddannelsen syntes Hans Halvorsen, at MB`erne var nået så langt, at vi sagtens kunne tjene som rollemodeller i forhold til at bane vejen for andre mennesker med psykiske lidelser. Han mente, at vi ville blive et vigtigt bindeled imellem den psykiatriske verden og arbejdsmarkedet, idet vi jo netop kender til begge verdener og dermed til fordommene og tabuerne fra begge sider af bordet.

Jeg skal da også indrømme, at netop jeg har været med til at se ned på "de der fra kolbøttefabrikken". Men mine egne levede erfaringer har gjort, at jeg udmærket kan se både den "ikke psykisk syges" verden og den "psykisk syges" verden nu.

Men jeg mener også, at det netop er her, at vi som MB`ere kan være rollemodeller for begge verdener.

Af hidtil uddannede MB`ere er langt størstedelen blevet ansat inden for det psykiatriske system, hvor jo også uddannelsen foregår og skal blive ved med at foregå. Men jeg forestiller mig, at der i den nære fremtid atter vil blive plads til at også brugere med mindre psykiske lidelser kan finde ansættelse uden for den psykiatriske verden. Via interviewene sporer jeg en interesse for også at ansætte psykisk syge i den private sektor i f.eks. fleks – eller skånejob. Allerede nu kan man læse, at flere virksomheder vedkender sig et socialt ansvar. Jeg kan nævne Bombardier i Randers, TDC, Akva og Pressalit i Ry, DSB og Esbjerg Statsskole for blot at nævne nogle.

Vi skal til at vænne os til at en psykisk sygdom, der er bragt under kontrol, ikke er en hæmsko men en kompetence mere i den række af kompetencer vi har samlet sammen igennem et helt liv. Gennem MB-uddannelsen er vi blevet skolet til at forstå sygdommen, leve med den og bruge den som et aktiv, der kan tjene os selv og andre til at komme videre i forståelsen af en ellers kaotisk verden.

5.3 MB`erens levede erfaringer

Ved interviewet med Hans Halvorsen fremgik det meget tydeligt at bare det at jeg som MB`er skitserede mit eget sygdomsforløb og mit karriereforløb

inden for det private arbejdsmarked, gjorde at jeg blev taget alvorligt. Selv om Hans Halvorsen ikke før havde hørt om MB`uddannelsen, var han meget positiv over for kontakt også med MB`ere i fremtiden.

Det fremgik helt tydeligt at han var meget interesseret i at støtte sine medlemmer også på dette område. Jeg fik bekræftet, at netop MB`ere kan bruges til at bane vejen for andre fra det psykiatriske brugerfelt til at vende tilbage i én eller anden funktion på arbejdsmarkedet. Jeg fik bekræftet, at vi som MB`ere kan bruges til at informere om det at have eller have haft en psykisk sygdom. Det kan ske ved, enten at vi deltager i fyraftensmøder på arbejdspladserne, ved at undervise på tillidsrepræsentantuddannelsen eller ved at deltage i panelet, når der skal informeres om forebyggelse af sygdomme på arbejdsmarkedet. Dansk Arbejdsgiverforenings svar er jeg mindre imponeret over, idet man næsten stikker hovedet i busken og helt undlader at berøre dette emne på arbejdspladsen. Hjælp til mennesker der har ekstradiordinært brug for støtte er en samfundsopgave og ikke en virksomhedsopgave mener DA. Her er der virkelig noget at tage fat på for en rask MB`er ☺.

5.4 En MB`ers historie i uddrag

Nedenstående tekst er taget fra en pjece udgivet af:

Psykiatrisk Informationscenter

Psykiatrien i Nordjylland

”Hvis det er så sundt
at arbejde – så lad de
syge komme til!”

FOKUS PÅ
”SINDSLIDENDE PÅ ARBEJDE”

En personlig beretning om at vende tilbage til arbejdsmarkedet

Om at komme forbi første milepæl

På grund af en psykisk lidelse har jeg i lang tid været uden for arbejdsmarkedet. Jeg oplevede, hvor svært det kan være at overbevise sig selv om, at tiden er inde til at prøve at komme i gang igen. Andre

må skubbe på. En overgang irriterede det mig grænseløst. Jeg oplevede det i første omgang, som om, de ikke respekterede, at jeg sagde fra og ikke var klar endnu...

Læs selv videre i Pjecen udgivet af Psykiatrisk Informationscenters, Psykiatrien i Nordjyllands hjemmeside.

VI. Afslutning

6.1 Hvordan var det at løse opgaven?

Jeg synes, det har været en stor udfordring at løse en så struktureret opgave. Jeg er ikke særlig struktureret selv, og selv om jeg i lang tid har vidst hvad jeg ville skrive om, så har det været et slid. Jeg har svært ved at fastholde tankerne, fordi jeg af natur er et menneske, der får store tanker, men sjældent fører dem ud i livet. Det har jeg folk til – ellers bliver de bare ved tankerne. Jeg er en igangsætter, men ikke én der fører et projekt til ende. Så snart tingene kører, mister jeg interessen. Jeg har oplevet, at mange af de visioner, jeg havde med projektet, allerede er under udførelse – vist nok på grund af mig – og det er jeg glad og lykkelig over.

Jeg har oplevet præstationsangst i forhold til min perfektionisme, men har dog valgt at tro på at jeg har ydet mit bedste, uanset hvad andre måtte tro om mig. Det har også været en udfordring at sidde på en midlertidig adresse, uden internetadgang, med betydeligt rod i alle flyttekasser og at have et job ved siden af opgaveskrivningen. Men jeg har opdaget at hele samfundet omkring mig er under forandring, og at de tanker og ideer jeg startede med at have, allerede i nogen grad har set dagens lys.

6.2 Hvilke problemer opstod der?

Jeg har aldrig før skrevet en projektopgave. Så det har været en stor udfordring for mig at holde fokus på ét emne i så lang tid ad gangen, samtidig med at jeg skulle fungere på hjemmefronten, flytning og arbejde. Men det har også været en god proces, der har involveret mange af de ting vi har lært i de forskellige moduler på uddannelsen. Det har været svært at begrænse sig til kun at fokusere på opgaven her, idet den også giver mulighed for megen fremtidsperspektivering, og jeg har mange gange måttet slette afsnit igen, fordi jeg var røget ud af en tangent, der lå med tilknytning til emnet, men ikke var indeholdt i denne problemstilling. Desuden har jeg i stor grad manglet internetopkobling på den midlertidige adresse, men ved hjælp fra arbejde og gode venner er dette problem i nogen grad blevet minimeret. Desuden er det en stor mundfuld at holde styr på alle bilag, sider o.s.v., og jeg er glad for at kunne aflevere den sidst i januar. Jeg har endvidere haft en del problemer med at komme i gang med opgaveskrivningen. Så der har været involveret en del stress i processen og også en del præstationsangst.

6.3 Hvad har opgaven betydet personligt?

Opgaven har konfronteret mig med min perfektionisme og præstationsangst igen. Jeg har presset mig selv til at yde noget, hvor jeg egentlig helst ville have sagt fra. Det har været et meget stort arbejde og jeg synes, det har fyldt for meget. Jeg har faktisk haft dette projekt inde i mit hoved siden sommerferien 2005, hvor vi ellers var på Malta. Jeg har investeret megen energi i denne opgave og har flere gange været på nippet til at opgive. Ind imellem har jeg endda følt desperation og direkte haft det dårligt med at skulle skrive denne opgave. Men min medfødte stædighed har gjort, at jeg fortsatte, samt at jeg også syntes jeg gjorde en forskel og levede op til mit krav til mig selv om at være en rollemodel ved at blive ved.

Jeg ønskede også at bevise, at jeg stadig kunne præstere og at jeg kunne levere en indsats, selv om jeg har haft en psykisk sygdom. Samtidig håber jeg, at jeg allerede nu har virket som banebryder inden for dette emne. Desuden har det at interviewe de 2 repræsentanter fra arbejdsmarkedet gjort, at min selvtillid og mit selvværd er vokset. Jeg kan stadig bruges til noget.

Jeg føler, at jeg har sat gang i noget positivt for psykisk syge, ved at have skrevet dette projekt og har været ude at interviewe mennesker på arbejdsmarkedet.

VII. Fremtidsperspektivering.

Hvordan kan denne undersøgelse bruges i fremtiden?

Jeg har en forhåbning om, at den undersøgelse, jeg her har foretaget og analyseret, vil danne grundlag for at andre MB`ere i fremtiden vil finde det interessant at fortsætte arbejdet for, at vi som MB`ere kan bane vejen for mennesker med psykiske lidelsers vej tilbage til det arbejdsmarked, hvor mange har slidt sig selv op både fysisk men så sandelig også psykisk. Mange mennesker har givet alt, de havde i sig og måske også lidt for meget.

Resultatet har mange gange været stress, udbrændthed o.s.v. med deraf følgende sygdom – for mange sygedage – flovhed over ikke at kunne slå til længere i jobbet har holdt mange væk fra telefonen, når der blev ringet fra arbejdspladsen.

Nedrullede gardiner, en låst fordør og en lang pinefuld venten bag gardinerne, indtil repræsentanten for arbejdspladsen var gået igen. Derefter opsigelse p.g.a. for mange sygedage. Familien forlader én, for hvad skal man da stille op med sådan et menneske, der har forandret sig så totalt, i forhold til tidligere adfærdsmønstre?

Ja, jeg kunne blive ved.

Men ifølge Hans Halvorsens udtalelser er man ved at være opmærksom på denne gruppe mennesker, hvor mange gerne vil tilbage til arbejdsmarkedet, men desværre bliver holdt tilbage – enten af sig selv, eller af arbejdsmarkedets modstand mod at tage sig af en gruppe mennesker, der er så belagt med fordomme og tabuer, at man skulle tro vi befandt os i begyndelsen af det 20. århundrede og ikke det 21. århundrede.

Der er masser at bestille for alle MB`ere, der kan og vil!

Vi som MB`ere kan gøre en forskel ved at bane vejen for andre.

Jeg tror at arbejdsmarkedet langsomt, men sikkert, er ved at ændre sig til et rummeligere arbejdsmarked, hvor der også bliver brug for – og gjort plads til – mennesker, der måske ikke kan yde en 100% arbejdsindsats. Måske vil 50% eller måske mindre kunne gøre det.

Desuden vil vedkendelse af det sociale ansvar kunne bruges aktivt i forskellige firmaers markedsføring af sig selv. Bare se hvad der skete med ARLA, da de prøvede at kvæle Hirtshals Mejeri, og dermed ikke fremstod som et særligt socialt og etisk ansvarligt firma! Kunderne boykottede ARLA. Der er flere gange blevet sat fokus på en virksomheds sociale engagement.

Ved et højt socialt engagement, stiger menneskers lyst til at købe dette firmas produkter.

Denne effekt mener jeg, vi kan bruge i vores argumentation for, at firmaer skal ansætte psykisk syge, og dermed reklamere med, at de tager deres sociale ansvar alvorligt.

Det er uomtvisteligt, at der er ved at blive åbnet nogle døre ind til os, der har mistet en del af vores arbejdsevne.

Dørene er der til at blive brugt, men vi skal selv gå ind ad dem, og vi som MB`ere kan være med til at vise andre åbningen i døren, ved netop selv at være gået ind ad dem.

Det at vise initiativ, er den første forudsætning for at signalere, at man har til hensigt at flytte sig. Både fysisk og mentalt.

Enhver rejse starter som bekendt med det første skridt, og vi kan som MB`ere være med til at sætte de første fodspor, så andre kan se, at her er altså en vej, der kan betrædes.

Måske skal brugeren holdes i hånden det første stykke vej, og måske skal der udarbejdes et kort og en rutevejledning, så vejen frem kan følges uden at usikkerheden tager overhånd. Men jo flere der betræder vejen, desto bredere bliver den og dermed lettere for andre at følge.

Det er banebrydende arbejde, vi her står over for. Der skal flyttes nogle holdninger undervejs. Ikke bare hos arbejdsmarkedets parter, men hos mennesker generelt. Det bliver en rejse op ad bakke, men jeg tror på, at ved at bære de værdier vi har lært på MB uddannelsen – nemlig anvendelse af levede erfaringer, det at acceptere sig selv som rollemodel og tilsætte det en grødskefuld sund fornuft – så når vi langt. Information, blande sig i den offentlige debat, være en levende model i det daglige og tro på egne ressourcer og eget værd, er nøgleordene i kampen. ***Ingen anden kan som en MB`er gå ind i psykisk syge menneskers verden. Tage disse ved hånden og hjælpe dem frem til livet igen. Hvorfor? – Fordi vi selv lige er kommet derfra.***

VIII. Bilagsliste.

- Bilag 1. Spørgsmål til Hans Halvorsen og Dan Boyter
- Bilag 2. Præsentation af Asger Lauridsen
- Bilag 3. Præsentation af MB-uddannelsen
- Bilag 4. Spørgsmål til Hans Halvorsen med svar
- Bilag 5. Spørgsmål til Dan Boyter med svar

IX. Litteraturliste.

Arbejdsmarkedet – Også for psykiatribrugere udgivet af LAP
Tænketaank – helt nye veje til job udgivet af CABI
Sindslidende og Arbejdsmarkedet – udgivet af Socialt Udviklingscenter SUS
Fordi det er sund fornuft – udgivet af virksomheder i Århus Amt
Pjece "Hvis det er så sundt at arbejde – så lad de syge komme til!" – udgivet af Psykiatrisk Informationstjeneste, Psykiatrien i Nordjylland. Linket er:

<http://www.psykiatrien.nja.dk/NR/ronlyres/8465CA65-4E90-4312-8AEF-7C0AD7FFFE76/0/Hvisdetersaasundt.pdf>

Projektet kan fremlægges i al offentlighed og det må hellere end gerne videregives med kildeangivelse.

Bilag

Spørgsmål til Dan Boyter & Hans Halvorsen.

1. Har du hørt om MB – uddannelsen før?
2. Hvad er dit indtryk af uddannelsen?
3. Tror du at en MB`er kunne være til gavn for arbejdsmarkedet med en uddannelse som beskrevet i det tilsendte materiale?
4. Hvilke forbedringer/tilføjelser kunne du forestille jer ville klæde en MB`er på til et job inden for arbejdsmarkedet?
5. Hvor kunne du forestille jer at en MB`er kunne gøre gavn inden for jeres område?
6. Hvor i din organisation kunne en MB`er gøre mest gavn?
7. Er der allerede tiltag inden for din organisation til at tage sig af psykisk svage personer?
8. Hvilke tiltag kunne du forestille dig ville være relevante i fremtiden for at bevare også psykisk svage personers tilknytning til arbejdsmarkedet?
9. Hvor går dine grænser for hvornår du synes en person er arbejdsdygtig nok til at bevare sin fulde tilknytning til arbejdsmarkedet?
10. Har du været i situationer - eller hørt om situationer - hvor det ville have været en hjælp, hvis du havde haft mere baggrundsviden om hvordan en psykisk ustabil person opfører sig? F.eks. fra en MB`er?
11. Hvad gør du konkret for at informere om psykisk sygdom på arbejdspladserne?
12. Synes du at informationen om psykisk sygdom er tilstrækkelig på arbejdspladserne?
13. Hvordan konkret synes du at der kunne informeres – evt. skabes mere åbenhed - om dette emne?
14. Hvordan vil du konkret tage initiativ til at få dette ført ud i livet?

Til
Dan Boyter og Hans Halvorsen
DA Århus amt og LO i Århus amt..

Vil du hjælpe mig med en undersøgelse af muligheden for at MB`ere også kan bruges uden for psykiatrien?

Som et led i min uddannelse til MB`er vil jeg hermed forespørge, om du kunne tænke dig at deltage i et interview til undersøgelse af muligheden for at vi som MB`ere også kunne være til gavn og hjælp i forskellige sammenhænge på det almindelige arbejdsmarked og ikke udelukkende inden for det psykiatriske område.

Interviewet skal danne baggrund for den afsluttende projektopgave, der skal afleveres primo februar 2006.

Jeg har været på arbejdsmarkedet i 38 år og fik for 4 år siden diagnosen svær depression. Det er lykkedes mig at finde fodfæste i livet igen og er nu i gang med uddannelsen som MB`er i Risskov. (Jeg har medsendt uddrag af baggrund for MB uddannelsen samt en beskrivelse af de 9 moduler uddannelsen består af.)

Under uddannelsen har jeg fået den tanke, at mennesker med vore kompetencer også må kunne tjene et formål uden for den psykiatriske brugerverden. Jeg har i flere år været tillidsrepræsentant og også sikkerhedsrepræsentant i TDC, hvor jeg var ansat i 12 år.

Flere af de værktøjer vi har fået i hænde under uddannelsen som MB`er, kunne jeg godt have brugt under mit arbejde som både tillids – og sikkerhedsrepræsentant.

F. eks. dette at være opmærksom på visse tegn hos en kollega/medarbejder, der tydede på udbrændthed.

Det at møde tidligt og gå tidligt. Altså undgå kolleger kunne være et skjult tegn.

Jeg har via samtaler med andre brugere af psykiatrien samstemmende fået fortalt at: ”hvis bare mine” nødråb” var blevet opfanget, var det ikke gået så galt”.

Denne sætning hører jeg ofte og har derfor valgt at kontakte jer dig, som repræsentant for arbejdsgiverne i Århus Amt, for at sondere muligheden for at vi som MB`ere på én eller anden måde kunne hjælpe flere til at blive på det almindelige arbejdsmarked under én eller anden form. Jeg har forestillet mig at vi kunne mødes, og at du kunne besvare nogle spørgsmål, jeg stiller via et interview.

Jeg har sendt et lignende brev til Hans Halvorsen, LO i Århus amt med de samme oplysninger og spørgsmål.

Spørgsmålene vil være enslydende til jer begge og bliver fremsendt sammen med dette brev.

Jeg hører gerne fra dig om du er interesseret. Jeg vil gerne høre forslag til datoer for interview snarest belejligt. Mulige datoer kunne f.eks. være midt i december 2005 eller først i januar 2006, idet jeg skal aflevere projektet primo februar 2006.

Med venlig hilsen

Asger Lauridsen
Erik Klippings Vej 5st.
8900 Randers
Tlf.: 86 49 48 32
Email: asla@post3.tele.dk

Medarbejdere med brugerbaggrund

Uddannelsen

Uddannelsen i MB-projektet er et modulopbygget forløb med ni moduler, der afvikles over et år. Formålet med uddannelsen er at bibringe deltagerne en generel opdateret viden indenfor psykiatrien,

at generere viden om MB-medarbejderens rolle, opgave, fundament og perspektivere Mb medarbejderens rolle i fremtiden og at udvikle og tilrettelægge formidling af erfaringsdannelse fra arbejdet som MB-medarbejder.

I uddannelsen indgår undervisning i lovstof, brugerperspektivet, psykisk arbejdsmiljø, psykiatrisk behandling, socialpsykiatri m.v.

Ved uddannelsens start etableres en række netværksgrupper.

Uddannelsen er designet til at omfatte mennesker, der skal arbejde på socialpsykiatriske tilbud, hvor der er brug for omsorg og støtte.

Til uddannelsen er der knyttet en fast uddannelseskonsulent og en række fagfolk. De involverede arbejdspladser inddrages ved uddannelsens start, midtvejs i forløbet og ved den afsluttende evaluering.

MB-projektet som arbejdsmarkedstilbud

Som tidligere omtalt følger MB-projektet sig ind på linie med en lang række andre initiativer på området sindslidende og arbejdsmarkedet. Man har valgt at arbejde ud fra en allerede afprøvet og driftssikker model, og har haft succes med det i og med, man har formået, uden de store problemer, at få de mennesker, der henvender sig gennem de forskellige faser frem til ansættelse på en arbejdsplads. Man har formået at udvikle modellen i takt med den øgede viden, man har fået på feltet og med målgruppen (samtale før ansættelsessamtalen og individuelle opfølgingsprocedurer) og har gennem et løbende informationsarbejde formået at inddrage stadig nye områder, hvor projektet kan virke.

Det personlige udbytte for MB'erne er ligeledes, som i andre projekter, nemlig: 1) Struktur på hverdagen, fornemmelsen af at nogen har brug for en, 2) øget selvværd, 3) noget at stå op til, og 4) en fornemmelse af at arbejde er en god medicin.

Det der adskiller dette projekt fra andre projekter her i landet er primært to ting:

Den første der skal nævnes, er det forhold, at andre beskæftigelsesprojekter opererer med en mulighed for en erhvervsforberedende indsats af større eller længerevarende karakter

Uddannelsen

Uddannelsen i MB-projektet er et modulopbygget forløb med ni moduler, der afvikles over et år. Uddannelsen afsluttes med et projekt, hvor deltagerne har undersøgt, reflekteret over og beskrevet sider ved MB-medarbejdernes hverdag i psykiatrien.

Ved uddannelsens start nedsættes der netværksgrupper. Grupperne skal fungere under hele uddannelsen. Det er meningen med netværksgrupperne, at deltagerne kan modtage supervision på dilemmaer, som MB-medarbejdere og producere ny viden.

Uddannelsen er designet til at omfatte mennesker, der skal arbejde på socialpsykiatriske arbejdspladser,

hvor der er brug for omsorg og støtte, og til personer der skal arbejde sammen med socialpsykiatriske medarbejdere, med deres funktioner, og brugere som har et aktuelt behov for psykiatri, socialpsykiatri støtte og omsorg. Uddannelsen er modsat ikke tænkt til personer, der arbejder på arbejdspladser, hvor støtte og omsorg ikke hører med til arbejdets kerneydelser.

Uddannelsen skal medvirke til at skabe en faglig MB-identitet og derudover:

“er det her jo en måde at få brugerindflydelse ind på kontorerne, på afdelingerne eller på institutionerne, kan man sige, og det er en anderledes forpligtende måde og skulle lære af et

brugerperspektiv, når du arbejder med mennesker ved siden af dig, som kan se dig over skulderen, og som kan sige nogle ting, til den daglige praksis man har” (uddannelseskonsulenten).

Et sidste aspekt, der har fokus i uddannelsen, er det tværfaglige:

“MB’erne kommer til at arbejde i en tværfaglig kultur sammen med traditionelt uddannede medarbejdere, som hver især lægger deres personlighed og faglighed ind i et tværfagligt fællesskab. Men hvad er MB’ernes faglighed i det tværfaglige arbejde? Hvad er det de kan? Ud over de personlige kvalifikationer er det erfaringer som brugere omsat i omsorgs- og støttee arbejde vi efterspørger, i en erkendelse af at tværfaglighed ikke er fuldt udbygget før det også omfatter et brugerperspektiv”¹¹

¹²Uddannelsens aktuelle status og indhold kan fås ved at henvende sig til Uddannelsesafdelingen på Psykiatrisk Hospital i Risskov.

Til uddannelsen er der tilknyttet en fast uddannelseskonsulent og en række fagfolk. Derudover inddrages de involverede arbejdspladser ved uddannelsens start midtvejs i forløbet og ved den afsluttende evaluering.

Uddannelsens indhold

Uddannelsens **første modul** er et introduktionsmodul, hvor følgende emner berøres:

- 1) Viden om psykiatriens historie, nuværende organisering og værdigrundlag.
- 2) Træning af deltagerne i at reflektere over og klargøre egen rolle/opgave i psykiatrien.
- 3) Deltagerne erhverver sig viden om den lovgivning, der har relevans for deres område.
- 4) Deltagerne bliver i teori og praksis bekendt med supervision som metode til at synliggøre og bevidstgøre sig om dilemmaer i arbejdet, og at deltagerne reflekterer over dilemmaer i arbejdet som MB-medarbejder.

Modul 2 har brugerperspektivet som tema. Her ser man på:

- 1) Deltagerne reflekterer over og diskuterer, hvad brugerperspektivet i psykiatrien er, og hvilken betydning det har. Reflekterer over egen rolle som bærer af et brugerperspektiv.
- 2) Deltagerne arbejder med begrænsninger og muligheder ved at anvende egne erfaringer i arbejdet.
- 3) Deltagerne genererer viden om, hvad medarbejdere med brugerbaggrund specielt kan bidrage med i forhold til kollegaer og brugere.
- 4) Deltagerne diskuterer, hvilke muligheder de har for at bringe nyskabt viden ud på arbejdspladsen.

Modul 3 er en introduktion til socialpsykiatrien. Her er formålet:

- 1) At deltagerne reflekterer over den sociale indsats for mennesker, der har en sindslidelse,
- 2) at deltagerne får indblik i forskellige socialpsykiatriske tilbuds opgaver, arbejdsmåder, dilemmaer og succeskriterier,
- 3) at deltagerne får viden om arbejdets betydning for mennesker med sindslidelser og den aktuelle udvikling og erfaring på området,
- 4) at deltagerne sætter fokus på hverdagslivet, livsmønstre og livshistorier for mennesker med sindslidelser,
- 5) at deltagerne reflekterer over eget liv og livsmønster i forhold til kollegaer og brugere på arbejdspladsen.

Modul 4 omhandler det psykiske arbejdsmiljø herunder, hvordan man passer på sig selv i psykiatrien.

Det indeholder:

- 1) Undervisning i betydningen af arbejdsmiljøets betydning, og de problemer der specielt eksisterer i arbejdet med mennesker,
- 2) at deltagerne reflekterer over eget arbejdsmiljø.

Modul 5 har fokus på personlige kompetencer. Hvilke personlige kompetencer man som menneske har, hvordan man kan anvende dem i arbejdet som MB-medarbejder, og hvordan man kan bruge sine erfaringer med psykisk sygdom som en ressource.

Hvad betyder det at gå fra at være bruger til at blive medarbejder, at skulle være åben om sin baggrund, grænsen mellem det personlige og det private. Der arbejdes med:

- 1) At være banebryder, rollemodel og at skabe håb,
- 2) at deltagerne bliver i stand til at præcisere egne personlige kompetencer,
- 3) at deltagerne skaber sig klarhed over, hvor og hvordan disse kan anvendes i arbejdet.

Modul 6 er en introduktion til den psykiatriske behandling:

- 1) Deltagerne erhverver sig den sidste nye viden om nogle af de store psykiske sygdomme,
- 2) at deltagerne introduceres til en række behandlende tilbuds opgaver, metoder, resultater og dilemmaer.

Modul 7 er et kommunikationsmodul. Her handler det om, at:

- 1) Deltagerne erhverver sig viden om kommunikation baseret på systemisk, kognitiv og psykodynamisk tankegang,
- 2) der trænes i at lytte og spørge til følelser. Konflikter afvisninger og feedback,
- 3) at deltagerne får mulighed for at øge sin bevidsthed om, den måde de indgår kommunikation med andre.

Modul 8 har aktuelle metoder og indsatser i socialpsykiatriens omdrejningspunkt. Her gives en introduktion til forskellige metoder: Camberwell Assesment of Need, Goal Attainment Scaling, livshistorie o.l. Modulet berører også pårørendearbejde, sindslidelse og seksualitet, religion m.v. Formålet er her at:

- 1) Deltagerne reflekterer over betydningen af samarbejdet mellem de forskellige systemer”, som brugeren kommer i kontakt med.
- 2) Deltagerne stifter bekendtskab med en række aktuelle metoder og indsatsområder i socialpsykiatrien.

Modul 9 er her, hvor uddannelsen afsluttes, ved at deltagerne fremlægger et projekt, der undersøger,

reflekterer over og beskriver sider ved MB-medarbejderens hverdag i psykiatrien.

Projektet skal medvirke til at skabe ny viden om MB-medarbejderens hverdag, deres opgaver, dilemmaer og rolle. Projektet skal perspektivere det fremtidige arbejde for MB-medarbejderen og pege på nye udviklingsopgaver.

Interview med Hans Halvorsen.

Nedenstående er en udskrift af interview med Hans Halvorsen foretaget den 8. december 2005 på LO's kontor i Århus.

1. Har du hørt om MB – uddannelsen før?

Nej det har jeg ikke. Ikke før du mailede materialet til mig som indledning til det her interview.

2. Hvad er dit indtryk af uddannelsen?

Utroligt spændende. De der kommer til at arbejde i uddannelsen bliver utroligt godt klædt på til at udføre arbejdet. Også fordi de, der har gennemført uddannelsen har mærket sygdommen på egen krop og at de vil kunne være med til at løfte de brugere, de kommer i kontakt med frem.

3. Tror du at en MB`er kunne være til gavn for arbejdsmarkedet med en uddannelse som beskrevet i det tilsendte materiale?

Jeg kunne sagtens se en MB`er som murbrækker til at hjælpe med til at få nedbrudt de barrierer, der efter min erfaring på det private arbejdsmarked er over for mennesker, der har eller har haft en psykisk lidelse. I forbindelse med syge – kampagnen, som kører i Århus Amt, kunne jeg godt forestille mig, at skrue et projekt sammen, hvor 1-2 MB`ere, sammen med det offentlige og på private arbejdspladser, kunne gå ud og få snakket sammen om disse ting. Det skulle ikke være små arbejdspladser, ikke fordi de ikke har behov også, men i forbindelse med kommunesammenlægninger, vil der uvægerligt være ansatte, der føler sig utrygge, stressede o.s.v., der vil kunne have behov for en orientering af f.eks. en MB`er. Denne ide vil jeg gerne tage med tilbage i vores koordinationsudvalg inden for LO her i Århus Amt.

4. Hvilke forbedringer/tilføjelser kunne du forestille jer ville klæde en MB`er på til et job inden for arbejdsmarkedet?

Svært at vurdere, men jeg synes at uddannelsen kommer vidt omkring og jeg vil ikke gå dybere ind i det. Det mangler jeg den fornødne fagkundskab for at kunne vurdere.

5. Hvor kunne du forestille jer at en MB`er kunne gøre gavn inden for jeres område?

Der er en tendens til at Tillidsrepræsentantens område bliver splittet op i 2. En del, der tager sig af de "hårde" områder (løn, arbejdsforhold, samarbejdsforhold o.s.v.) og så et nyt begreb – den "sociale tillidsrepræsentant" i hvert fald på de større virksomheder. Der kunne en MB`er være oplagt til at komme og orientere en hel dag på tillidsrepræsentantuddannelsen.

6. Hvor i din organisation kunne en MB`er gøre mest gavn?

På tillidsrepræsentantuddannelsen, foredrag på fyraftensmøder, temaaftner for 80 – 100 tillidsrepræsentanter om det at have eller have haft en psykisk sygdom, hvilke faresymptomer man skal være opmærksom på.

7. Er der allerede tiltag inden for din organisation til at tage sig af psykisk svage personer?

Nej, desværre. Men der er tanker, der rører sig. I forbindelse med psykiatikampagnen har vi været inde på emnet.

8. Hvilke tiltag kunne du forestille dig ville være relevante i fremtiden for at bevare også psykisk svage personers tilknytning til arbejdsmarkedet?

Mere information om det at være psykisk syg på arbejdspladserne.

9. Hvor går dine grænser for hvornår du synes en person er arbejdsdygtig nok til at bevare sin fulde tilknytning til arbejdsmarkedet?

Jeg har ingen grænser. Man skal bare vise at man stadig er interesseret i sin arbejdsplads. Hvis man decideret holder sig væk og ikke vil kontaktes, så går min grænse der.

10. Har du været i situationer - eller hørt om situationer - hvor det ville have været en hjælp, hvis du havde haft mere baggrundsviden om hvordan en psykisk ustabil person opfører sig? F.eks. fra en MB`er?

Vi har haft én her på kontoret. Men det har været svært at tackle og det kunne have været en hjælp.

11. Hvad gør du konkret for at informere om psykisk sygdom på arbejdspladserne?

Ikke noget konkret nu og her. Men sendte under kampagnen information til mine afdelinger. Men det ville være bedre at få nogen af kød og blod ud og orientere.

12. Synes du at informationen om psykisk sygdom er tilstrækkelig på arbejdspladserne?

Nej, det er den ikke, men det kan der gøres noget ved, ved levende information på arbejdsstederne. Men informationen er ikke tilstrækkelig.

13. Hvordan konkret synes du at der kunne informeres – evt. skabes mere åbenhed - om dette emne?

Evt. møde med York med TR, medarbejderrepræsentanter, fyraftensmøde. Kontakt Jens Jacob Troensegaard.

14. Hvordan vil du konkret tage initiativ til at få dette ført ud i livet?

Løfte det op i LO´s koordinationsudvalg. MB`er kunne komme og orientere på TR – uddannelserne. Jeg kunne se nytten af at vi i 2006 i det Sociale koordinationsudvalg i det projekt, der vil komme op at køre, ansatte en 2 – 3 MB`ere. Også at flere kunne blive ansat i fleksjob i private virksomheder.

Spørgsmål til Dan Boyter.

Nedennævnte spørgsmål var oprindeligt sendt til Dan Boyter, direktør på Pressalit – men er blevet besvaret af Jens Jacob Troensegaard, personaledirektør på York Refrigeration, Århus. Jens Jacob Troensegaard erstatter Dan Boyter i RAR (Regionale Arbejdsmarkeds Råd) Århus amt.

1. Har du hørt om MB – uddannelsen før? **Ja – gennem RAR**
2. Hvad er dit indtryk af uddannelsen? **Har svært ved at sætte mig ind i konceptet, men har hørt projektet positivt omtalt at interessenter og fagfolk.**
3. Tror du at en MB`er kunne være til gavn for arbejdsmarkedet med en uddannelse som beskrevet i det tilsendte materiale? **Det ved jeg ikke – jeg kender ikke kompetencerne godt nok.**
4. Hvilke forbedringer/tilføjelser kunne du forestille jer ville klæde en MB`er på til et job inden for arbejdsmarkedet? **Jeg er ikke sikker på om det er forskelligt fra hvordan andre skal være klædt på.**
5. Hvor kunne du forestille jer at en MB`er kunne gøre gavn inden for jeres område? **Sådan ser jeg det ikke**
6. Hvor i din organisation kunne en MB`er gøre mest gavn? **Som ovenstående**
7. Er der allerede tiltag inden for din organisation til at tage sig af psykisk svage personer? **Ja**
8. Hvilke tiltag kunne du forestille dig ville være relevante i fremtiden for at bevare også psykisk svage personers tilknytning til arbejdsmarkedet? **Jeg tror den individuelle tilpasning af jobfunktioner vil stige fremover – og dermed også muligheden for at bevare jobfunktionen.**
9. Hvor går dine grænser for hvornår du synes en person er arbejdsdygtig nok til at bevare sin fulde tilknytning til arbejdsmarkedet? **Det er ikke mine grænser, men jobbet der definerer det og alene det.**
10. Har du været i situationer - eller hørt om situationer - hvor det ville have været en hjælp, hvis du havde haft mere baggrundsviden om hvordan en psykisk ustabil person opfører sig? F.eks. fra en MB`er? **Nej – men det er nok mere et tilfælde end noget man skal lægge noget i. Jeg kan sagtens forestille mig situationen.**
11. Hvad gør du konkret for at informere om psykisk sygdom på arbejdspladserne? **Ingenting**
12. Synes du at informationen om psykisk sygdom er tilstrækkelig på arbejdspladserne? **Jeg kan jo dårligt svare ja – men psykisk sygdom tror jeg sjældent er et emne på arbejdspladserne.**

13. Hvordan konkret synes du at der kunne informeres – evt. skabes mere åbenhed - om dette emne? **Jeg ved ikke om der er et behov. Jeg tror ikke virksomhederne kan opretholde et kvalificeret beredskab til information og støtte ved psykisk sygdom.**

14. Hvordan vil du konkret tage initiativ til at få dette ført ud i livet? **Jeg vil ikke gøre noget konkret ud over det vi har gjort dvs. have vores socialrådgiver parat. Jeg synes ikke det er en virksomhedsopgave men en samfundsopgave at støtte mennesker, der på den ene eller anden måde har brug for ekstraordinær støtte. Ikke at virksomhederne ikke skal deltage men vi kan og skal ikke påtage os ansvaret for så væsentlige områder og som vi ikke har forstand på. Det er for stor en opgave at lade uprofessionelle tage ansvaret for og derfor bør vi sikre tilgang for virksomhederne til at få hjælp og informere om hvordan man får hjælp når der er behov. Mange små virksomheder har naturligvis ikke ressourcerne.**